

Πώς διαλύθηκε η Αυτοκρατορία του Μεγάλου Αλεξάνδρου - Ελληνιστικά βασίλεια μέχρι τα βάθη της Ινδίας

/ Γενικά Θέματα / Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Ο Μέγας Αλέξανδρος κατάφερε μέσα σε μια δεκαετία να δημιουργήσει μια αχανή αυτοκρατορία απίστευτου πλούτου και μεγέθους. Εάν ζούσε παραπάνω είναι σίγουρο ότι θα στρέφονταν προς την Αραβική Χερσόνησο και την Δύση όπου τότε

Ρώμη και Καρχηδόνα δεν διέθεταν το απαραίτητο “ειδικό βάρος” για να τον αντιμετωπίσουν. Ο αιώνας που ακολούθησε τον θάνατό του οδήγησε στην άνοδο της Ρωμαϊκής Δημοκρατίας στο status του Imperium Romanum. Δε υπήρχε ο αντίπαλος που θα το εμπόδιζε αυτό

Ο θάνατός του Αλέξανδρου στοίχισε στην νεοσύστατη αυτοκρατορία, διότι ήταν δημιούργημα ενός ανδρός, αντίθετα η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία ήταν δημιούργημα των θεσμών της Ρώμης. Με εξαίρεση τον Ιούλιο Καίσαρα που ανήκε και αυτός σε μια πολύ υψηλή κατηγορία ηγετών-στρατηγών κανείς δεν ενθυμείται με ευκολία κάποιους Ρωμαίους ηγέτες που ξεχώρισαν για το έργο τους. Αντίθετα έμειναν πασίγνωστοι τρεις από αυτούς (Καλιγούλας, Κόμμοδος, Νέρωνας) για το πόσο διεστραμμένοι και αδύναμοι ήταν σαν αυτοκράτορες.

Όπως ήταν φυσικό με τον θάνατο του Αλέξανδρου δεν υπήρχε η “κόλα” εκείνη που θα κράταγε ενωμένο το τεράστιο κράτος του, και αμέσως οι φιλοδοξίες των στρατηγών του θα έβγαιναν στην επιφάνεια μόλις σταματούσε να τους καλύπτει η σκιά του βασιλέα των βασιλέων.

Πάντως οι Διάδοχοι εξάπλωσαν τον ελληνικό πολιτισμό σε όλον τον γνωστό κόσμο. Λίγοι γνωρίζουν ότι για δύο αιώνες η Ινδία ελέγχονταν από ελληνική δυναστεία, αφήνοντας ίχνη στον σπουδαίο ινδικό πολιτισμό. Χάρης στους διαδόχους η Ελληνιστική εποχή βρίθει πολύ σημαντικών επιτευγμάτων που ο απόηχός του “ακούγεται” ακόμα και σήμερα. Τα επτά θαύματα της αρχαιότητας κατασκευάστηκαν εκείνα τα χρόνια, με εξαίρεση βέβαια τους Κρεμαστούς Κήπους της Βαβυλώνας. Η άνθηση των γραμμάτων ήταν εκρηκτική. Οι πόλεμοι όμως ουσιαστικά εμφύλιοι μεταξύ των ελληνιστικών βασιλείων οδήγησαν στην παρακμή και στην αποδυνάμωση των βασιλείων με αποτέλεσμα, την εύκολη κατάκτησή τους από την Ρώμη, ή την αφομοίωσή τους από τους Σασσανίδες Πέρσες, μετέπειτα αντιπάλων της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Μια ενδιαφέρουσα και περιεκτική εργασία για τους Διαδόχους δημοσιεύει το lithosfotos. Διάδοχοι ονομάστηκαν οι στρατηγοί του Μεγάλου Αλεξάνδρου οι οποίοι μετά τον θάνατό του διαμοιράστηκαν το κράτος του.[1] Στην έννοια των Διαδόχων περιλαμβάνονται συνεκδοχικά και οι Επίγονοι, δηλαδή οι γιοι και οι εγγονοί τους που τους διαδέχτηκαν[2] και των οποίων η δράση εξετάζεται από τους συγγραφείς μαζί με αυτήν των Διαδόχων.

Οι όροι «Διάδοχοι» και «Επίγονοι» απαντούν ήδη στον Διόδωρο τον Σικελιώτη.[3] Η αυθεντικότερη (αν και μη σωζόμενη) πηγή, η ιστορία του Ιερώνυμου του Καρδιάνου, έφτανε ως τον θάνατο του Πύρρου τουλάχιστον. Η Geschichte des Hellenismus του Ντρόυζεν (Droysen) (μεταφρασμένη από τον Ρένο Αποστολίδη ως

Ιστορία των Διαδόχων του Μεγάλου Αλεξάνδρου) φτάνει ως την επιδρομή των Γαλατών το 280, [4] ενώ το πρώτο κεφάλαιο του εβδόμου βιβλίου της Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους του Παπαρρηγόπουλου (Οι μεταξύ των διαδόχων πόλεμοι μέχρι της οριστικής του κράτους διαιρέσεως) φτάνει ως τον Αντίγονο Γονατά, γιό του Δημήτριου Πολιορκητή και εγγονό του Διαδόχου Αντίγονου του Μονόφθαλμου.

Η διανομή των σατραπειών της Μακεδονικής Αυτοκρατορίας μετά τη διευθέτηση στη Βαβυλώνα το 323 π.Χ. Η σατραπεία του Ευμένη δεν αναφέρεται στον χάρτη αυτό, προφανώς γιατί ήταν ακόμη στην εξουσία του Αριαράθη Α΄.

Με την ειρήνη του 311 π.Χ. ο Κάσσανδρος αναγνωρίστηκε στρατηγός της Μακεδονίας.

Πριν την μάχη της Ιψού το 301 π.Χ. ο ελληνιστικός κόσμος των διαδόχων του Μεγάλου Αλεξάνδρου ήταν κατανεμημένος σε πέντε μεγάλα βασίλεια: του Κασσάνδρου στη Μακεδονία, του Λυσιμάχου στην Θράκη, του Πτολεμαίου στην Αίγυπτο, του Αντιγόνου του Α΄ στην Μικρά Ασία, Συρία και κεντρική Ελλάδα και

του Σελεύκου στην υπόλοιπη Ασία.

Ο αγώνας για την επικράτηση άρχισε αμέσως μετά τον θάνατο του Αλέξανδρου και στην αρχή εκδηλώθηκε με την αντίθεση της φάλαγγας των πεζών κατά του ιππικού των εταίρων και των στρατηγών, συνεχίστηκε δε με την προσπάθεια του Περδίκκα για επικράτηση. Μετά την αποτυχία και το βίαιο τέλος του, ο σπουδαιότερος σύμμαχος του Ευμένης ο Καρδιανός, συνέχισε τον αγώνα υπέρ της βασιλικής οικογένειας με κυριότερο αντίπαλό του τον Αντίγονο τον Μονόφθαλμο. Ο Ευμένης τελικά εξοντώθηκε και ο Αντίγονος, έχοντας συμπαραστάτη τον γιο του Δημήτριο τον Πολιορκητή, προσπάθησε να καταστεί ο μόνος κληρονόμος του κράτους του Αλέξανδρου.

Η μάχη της Ιψού ήταν το τέλος για τα όνειρα και την ζωή του Αντίγονου, ενώ στα πλαίσια της διαμάχης των Διαδόχων εξοντώθηκε ολόκληρη η βασιλική οικογένεια. Αυτός που πλησίασε περισσότερο από κάθε άλλον το όραμα της μονοκρατορίας ήταν οΣέλευκος που, όντας ο κύριος συντελεστής της νίκης της Ιψού, κατέλυσε το κράτος του Λυσίμαχου της Θράκης και αναμενόταν να επικρατήσει επί της πτολεμαϊκής Αιγύπτου, της Μακεδονίας και όλης της Ελλάδος. Δολοφονήθηκε όμως και από το σημείο εκείνο η κατάσταση σταθεροποιήθηκε. Τα τέσσερα ελληνιστικά βασίλεια που δημιουργήθηκαν κυριάρχησαν στην Μακεδονία, Μικρά Ασία, Συρία και Αίγυπτο, μέχρι την βαθμιαία υποταγή τους στους Ρωμαίους. Η πρώτη σύγκρουση και η Πρώτη Διανομή (Βαβυλώνα 323 π.Χ.)

Η Αλεξάνδρεια εξελίχθηκε σε οικονομικό και πνευματικό κέντρο του ελληνιστικού κόσμου.[5]

Ο θάνατος του Αλέξανδρου και η έλλειψη ουσιαστικά διαδόχου επέφερε ένα κενό εξουσίας στο τεράστιο κράτος που είχε δημιουργήσει και που εκτεινόταν από την Μακεδονία και τις σύμμαχες Ελληνίδες πόλεις μέχρι την Βακτριανή και περιλάμβανε μέρος της Ινδίας και την Αίγυπτο.

Αμέσως μετά τον θάνατο του Αλέξανδρου, κι ενώ ήταν άταφος ακόμη, σημειώθηκε

ένταση και αψιμαχίες μεταξύ των στρατηγών και του ιππικού των εταίρων αφενός και των απλών πεζών της φάλαγγας αφετέρου, που εκδήλωσαν προθέσεις στασιαστικές, ζητώντας να γίνει βασιλιάς ο ετεροθαλής αδελφός του Αλέξανδρου Αρριδαίος. Ο Περδίκκας, επί κεφαλής της πρώτης παράταξης ως κάτοχος του δαχτυλιδιού που του παρέδωσε ο Αλέξανδρος πεθαίνοντας και υπέρ της άποψης της επιτροπείας μέχρι να γεννήσει γιο η Ρωξάνη (όπως εύχονταν όλοι), κατόρθωσε να επιβληθεί στους πεζούς και θανάτωσε τους πρωταίτιους της στάσης και τον αρχηγό τους Μελέαγρος, έχοντας πάρει με το μέρος του τον άβουλο Αρριδαίο.

Ύστερα έγινε η διανομή των επαρχιών και αξιωμάτων του κράτους. Οι σπουδαιότερες ρυθμίσεις :[6]

Βασιλιάς ο «ψυχικούς πάθεσι συνεχόμενος ανιάτοις» Αρριδαίος, γιος του Φίλιππου Β΄ από Θεσσαλή γυναίκα, που μετονομάστηκε Φίλιππος (Γ΄). Σε περίπτωση που η έγκυος Ρωξάνη γεννούσε γιο, θα γινόταν κι αυτός βασιλιάς (όπως κι έγινε -Αλέξανδρος Δ΄).

Ο σωματοφύλακας[7] και χιλιάρχος Περδίκκας έγινε επιμελητής της βασιλείας.

Ο Αντίπατρος διατήρησε στην εξουσία του την Μακεδονία και τους περίξ λαούς.

Ο σωματοφύλακας Πτολεμαίος έγινε σατράπης της Αιγύπτου.

Ο Λαομέδων ο Μυτιληναίος σατράπης της Συρίας.

Ο σωματοφύλακας Πείθων σατράπης της Μηδίας

Ο αρχιγραμματέας Ευμένης ο Καρδιανός σατράπης της Καππαδοκίας και Παφλαγονίας.

Ο Αντίγονος σατράπης της Παμφυλίας, της Λυκίας και της Μεγάλης Φρυγίας.

Ο σωματοφύλακας Λεονάτος σατράπης της Φρυγίας του Ελλησπόντου.

Ο Άσανδρος σατράπης της Καρίας.

Ο Μέναδρος σατράπης της Λυδίας.

Ο σωματοφύλακας Λυσίμαχος σατράπης της Θράκης.

Ο Σιβύρτιος σατράπης της Αραχωσίας και Γεδρωσίας.

Ο σωματοφύλακας Πευκέστας σατράπης της Περσίδος

Ο αρχιυπαπιστής Νεοπτόλεμος σατράπης της Αρμενίας.[8] Ο Οξυάρτης, πατέρας της εγκύου χήρας του Αλέξανδρου Ρωξάνης, σατράπης των Παροπανισαδών.

Ο Ταξίλης, Ινδός βασιλιάς, διατήρησε τον θρόνο του, όπως είχε ορίσει ο Αλέξανδρος.

Ο Πώρος, Ινδός βασιλιάς διατήρησε τον θρόνο του, επίσης.

Ο Σέλευκος διαδέχθηκε τον Περδίκκα ως χιλιάρχος, αξίωμα επιφανέστατο.

Ο (στρατηγός) Αρριδαίος επιφορτίστηκε με την κατασκευή της αρμάμαξας που θα μετέφερε το σώμα του Αλέξανδρου.

Ο Κρατερός, που οδηγούσε δέκα χιλιάδες απόμαχους στην Μακεδονία, ορίστηκε εκ

των υστέρων «προστάτης της βασιλείας».

Λαμιακός πόλεμος (323 π.Χ.)

Μόλις μαθεύτηκε στην Ελλάδα ο θάνατος του Αλέξανδρου, η Αθήνα αποστάτησε παρά τις προσπάθειες που κατέβαλαν οι φιλομακεδόνες ηγέτες, ο στρατηγός Φωκίων και ο ρήτορας Δημάδης, για να συγκρατήσουν τους συμπολίτες τους.[9] Μαζί τους συντάχθηκαν η Αιτωλική κ' η Αχαϊκή Συμπολιτεία, οι Αρκάδες και οι Κορίνθιοι.

Ο στρατηγός των Αθηναίων Λεωσθένης, νίκησε τους συμμάχους των Μακεδόνων Βοιωτούς, νίκησε και τον Αντίπατρο στις Θερμοπύλες, που ξεκίνησε μόνος του να καταστείλει την ανταρσία, και τον ανάγκασε να κλειστεί στην Λαμία. Σκοτώθηκε όμως ο Λεωσθένης σε μια συμπλοκή καθώς κι ο σωματοφύλακας Λεοννάτος,[10] που είχε σπεύσει σε βοήθεια του Αντίπατρου. Ο τελευταίος αποσύρθηκε στην Θεσσαλία περιμένοντας ενισχύσεις, ενώ στην θάλασσα οι Μακεδόνες είχαν αλληπάλληλες επιτυχίες επί του αθηναϊκού στόλου. Ο Δημοσθένης επέστρεψε στην Αθήνα από την αυτοεξορία του κι ο Φωκίων, παρά τον φιλομακεδονισμό του, οδήγησε τους Αθηναίους σε ΝΙΚΗ επί ενός μακεδονικού σώματος στην Ραμνούντα.

Αλλά οι Αθηναίοι και οι σύμμαχοί τους είχαν κάνει το σφάλμα να χάσουν πολύτιμο χρόνο, με αποτέλεσμα να φτάσει ο Κρατερός με τις ενισχύσεις και να ενωθεί με τον Αντίπατρο. Στη μάχη της Κραννώνας οι Μακεδόνες νίκησαν και οι σύμμαχοι διασκορπίστηκαν. Οι Αθηναίοι ζήτησαν ειρήνη και οι Μακεδόνες επέβαλαν βαρείς όρους παρά τις προσπάθειες του Φωκίωνα που ηγείτο της αθηναϊκής πρεσβείας: Το δημοκρατικό πολίτευμα καταργήθηκε, φρουρές μακεδονικές εγκαταστάθηκαν, κτήσεις αφαιρέθηκαν από την Αθήνα κ' οι αντιμακεδόνες αρχηγοί παραδόθηκαν στους νικητές. Ο Υπερείδης και άλλοι θανατώθηκαν και ο Δημοσθένης[11] αυτοκτόνησε 322 π.Χ. [12] Ο αγώνας του Περδίκκα

Ιστορικός χάρτης της Μικράς Ασίας

Η Ρωξάνη είχε γεννήσει εν τω μεταξύ γιο, τον Αλέξανδρο Δ΄. Σε συνεννόηση με τον Περδίκκα, για να διασφαλίσει τη θέση του γιου της, δολοφόνησε την κόρη του

Δαρείου Στάτειρα, που κι αυτήν την είχε παντρευτεί ο Αλέξανδρος, καθώς και την αδελφή της, χήρα του Ηφαιστίωνα.[13]

Κατόπιν ο Περδίκκας έστειλε τον σωματοφύλακα Πείθωνα, σατράπη της Μηδίας, στη βορειοανατολική εσχατιά του κράτους. Εκεί ο Αλέξανδρος είχε εγκαταστήσει τους στρατιώτες των ελληνικών πόλεων που είχαν εκστρατεύσει μαζί του. Ήταν εξόριστοι σχεδόν και μόλις πέθανε ο Αλέξανδρος ξεκίνησαν είκοσι τρεις χιλιάδες πολεμιστές να επιστρέψουν στην Ελλάδα.

Αλλά θα ήταν μια απειλή αφού οι πατρίδες τους ήταν επαναστατημένες. Ο Πείθων από την μεριά του σκόπευε να τους προσεταιριστεί και να τους χρησιμοποιήσει για τα πολύ φιλόδοξα σχέδιά του. Αλλά ο Περδίκκας βρήκε τρόπο να τα εξουδετερώσει έστω κι από μακριά, και οι στασιαστές σφαγιάστηκαν όλοι.

Στο μεταξύ ο Περδίκκας βοήθησε τον Ευμένη (322 π.Χ.), ο οποίος στην διανομή της Βαβυλώνας είχε ονομαστεί σατράπης της Παφλαγονίας και Καππαδοκίας, να κατακτήσει τις σατραπείες του, γιατί στις χώρες αυτές, που τις είχε προσπεράσει ο Αλέξανδρος, βασίλευε ο Αριαράθης ο Α΄. Μετά την ήττα και τη θανάτωση του Αριαράθη ο Ευμένης έγινε σύμμαχος πιστός του Περδίκκα ως τον θάνατο του τελευταίου.

Ο εναντίον του Περδίκκα συνασπισμός - Ευμένης

Οι φιλοδοξίες του Περδίκκα είχαν γίνει αντιληπτές κ' οι άλλοι επιφανείς Μακεδόνες πρόσεχαν τις κινήσεις του. Η ρήξη επήλθε όταν ο Περδίκκας κάλεσε τον σατράπη της Μεγάλης Φρυγίας Αντίγονο τον Μονόφθαλμο ν' απολογηθεί γιατί δεν βοήθησε τον Ευμένη, όπως τον είχε διατάξει, κι αυτός έφυγε στον Αντίπατρο. Από την μια μεριά ήταν ο Περδίκκας με το τεκμήριο της νομιμότητος ως Επιμελητής, έχοντας μαζί του τον βασιλιά-ανδρείκελο Φίλιππο Γ΄ Αρριδαίο, το βρέφος Αλέξανδρο Δ΄ και την Ρωξάνη, με συμμάχους τον σατράπη της Αρμενίας Νεοπτόλεμο και τον Ευμένη, κι από την άλλη όσοι αντιτάσσονταν στις προθέσεις του Περδίκκα για μονοκρατορία : Αντίγονος, Κρατερός, Αντίπατρος, Πτολεμαίος.

Ο Περδίκκας εξεστράτευσε εναντίον του Πτολεμαίου για να υποτάξει την Αίγυπτο και να έχει τα νώτα του καλυμμένα στην επίθεση που θα επιχειρούσε κατόπιν εναντίον της Μακεδονίας, όπου είχαν συγκεντρωθεί οι αντίπαλοί του. Αρχηγός της δύναμης του Περδίκκα που παρέμεινε στην Μικρά Ασία ορίστηκε ο Ευμένης. Εναντίον του ήλθαν δύο μεγάλα ονόματα, ο Αντίπατρος κι ο Κρατερός, κ' η θέση του Ευμένη θα ήταν απελπιστική αν ο Αντίπατρος δεν συνέχιζε την πορεία του εναντίον του Περδίκκα που βάδιζε εναντίον του Πτολεμαίου.

Και πάλι όμως η κατάσταση ήταν εξαιρετικά δύσκολη για τον Ευμένη, γιατί ο Κρατερός είχε λαμπρό όνομα ανάμεσα στους Μακεδόνες και γιατί ο Νεοπτόλεμος

αυτομόλησε όταν αποκαλύφθηκε προδοσία του κι αφού έχασε μια πρώτη μάχη από τον Ευμένη. Αλλά ο Ευμένης ήταν στρατηγική ιδιοφυΐα και σπουδαίος οργανωτής. Επειδή μειονεκτούσε έναντι των άλλων αρχηγών μη όντας Μακεδόνας, είχε συγκροτήσει ιππικό από εντόπιους. Στην μάχη που έγινε το έταξε απέναντι στον Κρατερό και νίκησε. Ο Κρατερός τραυματίστηκε θανάσιμα κι ο Ευμένης σκότωσε με τα χέρια του το Νεοπτόλεμο που τον πρόδωσε, σε μονομαχία αρχηγών (321).

Εν τω μεταξύ ο στρατηγός Αρριδαίος είχε τελειώσει ύστερα από δύο χρόνια την αρμάμαξα που θα έφερνε τον νεκρό του Αλέξανδρου στην Μακεδονία. Ήταν ένα έργο μεγάλης τέχνης, ναός τροχοφόρος, φέρετρο αντάξιο του μεγάλου νεκρού. Ο Αρριδαίος ξεκίνησε με στρατό, οδοποιούς και τεχνίτες. Αλλά είχε συνεννοηθεί με τον Πτολεμαίο που τον συνάντησε κάπου στην Συρία κι έφερε το σώμα στην Αλεξάνδρεια μεγαλώνοντας έτσι την αίγλη της.

Το τέλος του Περδίκκα

Η εκστρατεία του Περδίκκα κατέληξε σε καταστροφή. Δεν πέτυχε την καταδίκη του Πτολεμαίου από τον στρατό, σε δίκη που τον εισήγαγε σύμφωνα με τα μακεδονικά έθιμα, και κατά την πορεία προς την Αίγυπτο πολλοί αυτομόλησαν στον Πτολεμαίο, ο οποίος αντιστεκόταν σθεναρά. Οι ελέφαντές του καταπατούσαν τους στρατιώτες του Περδίκκα και πολλοί κατασπαράχτηκαν από τους κροκόδειλους κατά την διάβαση του Νείλου. Τέλος ο στρατός στασίασε και ο Περδίκκας δολοφονήθηκε μέσα στη σκηνή του από τον Πίθωνα, τον Σέλευκο και τον Αντιγένη.[14]

Οι δύο στρατοί συμφιλιώθηκαν και σε λίγο έμαθαν τον θάνατο του Κρατερού. Τώρα ο στρατός του Περδίκκα, οι μέχρι την στιγμή εκείνη σύμμαχοι, δίκασε πάλι και αυτή τη φορά καταδίκασε σε θάνατο τον Ευμένη και όλους τους οπαδούς του Περδίκκα. Ύστερα οι νικητές συγκεντρώθηκαν στον Τριπαράδεισο, της Άνω Συρίας για να ξαναμοιράσουν την αυτοκρατορία.

Η διανομή του Τριπαραδείσου (321 π.Χ.)

Οι σπουδαιότερες ρυθμίσεις :

Ο Αντίπατρος έγινε ο νέος επιμελητής της βασιλείας.

Ο Πτολεμαίος διατήρησε την Αίγυπτο.

Ο Λαομέδων ο Μυτιληναίος διατήρησε την Συρία.

Ο Φιλόξενος έγινε σατράπης της Κιλικίας.

Ο Αμφίμαχος σατράπης της Μεσοποταμίας.

Ο Σέλευκος σατράπης της Βαβυλωνίας.

Ο Αντιγένης σατράπης της Σουσιανής

Ο Πευκέστας διατήρησε την Περσίδα.

Ο Πείθων διατήρησε την Μηδία.

Ο Οξυάρτης διατήρησε τους Παροπανισάδες.

Οι Ινδοί Πύρος και Ταξίλης διατήρησαν τα βασίλειά τους.

Ο Νικάνωρ έγινε σατράπης της Καππαδοκίας.

Ο (Άσπρος) Κλείτος σατράπης της Λυδίας

Ο Αρριδαίος σατράπης της Φρυγίας του Ελλησπόντου.

Ο Αντίγονος διατήρησε την Λυκία και την Μεγάλη Φρυγία και ορίστηκε αρχιστράτηγος στον πόλεμο κατά των οπαδών του Περδίκκα, πρωτίστως κατά του Ευμένη και του αδελφού του Περδίκκα Αλκέτα.

Ο Κάσσανδρος τέλος τοποθετήθηκε από τον πατέρα του Αντίπατρο χιλιάρχος δίπλα στον Αντίγονο, προφανώς για να τον προσέχει.[15] Ύστερα ο Αντίπατρος πήρε τους βασιλείς και επέστρεψε στην Μακεδονία.

Ευμένης και Αντίγονος

Έτσι άρχισε η μονομαχία αυτών των δύο έξοχων στρατηγικών μυαλών, του Ευμένη και του Αντίγονου. Στην πρώτη τους σύγκρουση, στα Ορκύνια της Καππαδοκίας (320), ο Ευμένης νικήθηκε γιατί ο Αντίγονος εξαγόρασε έναν αξιωματικό του, αλλά αποζημιώθηκε εν μέρει λεηλατώντας αμέσως μετά την αποσκευή του Αντίγονου και κρεμώντας τον προδότη. Ήταν όμως μόνος, χωρίς κανένα στήριγμα. Κατέφυγε λοιπόν στα Νώρα, ένα άπαρτο μετέωρο στα σύνορα Λυκαονίας και Καππαδοκίας, με λιγότερους από χίλιους άντρες. Ο Αντίγονος τον πολιορκήσε αλλά επειδή άλωση του φρουρίου εξ εφόδου αποκλειόταν, άρχισαν διαπραγματεύσεις και συμφωνήθηκε να υποβληθεί αίτημα στον Επιμελητή, τον Αντίπατρο, για αμνηστία. Άλλωστε ο Αντίγονος δεν έτρεφε εχθρικά αισθήματα προς τον Ευμένη και μολονότι στον Τριπαράδεισο του είχε ανατεθεί να τον εξοντώσει, δεν θα τον πείραζε καθόλου να τον προσεταιριστεί για να τον έχει βοηθό στα μεγαλεπήβολα σχέδιά του.[16] Έφυγε μετά ο Αντίγονος με μεγάλο μέρος της δύναμής του για να τελειώνει με τους υπόλοιπους οπαδούς του Περδίκκα. Διήνυσε δύομισι χιλιάδες στάδια σε μόλις επτά μερόνυχτα, τους αιφνιδίασε και τους κατατρόπωσε. Ο αδελφός του Περδίκκα Αλκέτας αυτοκτόνησε για να μην αιχμαλωτιστεί.

Το αίτημα για την αμνηστία μετέφερε στην Μακεδονία ο Ιερώνυμος ο Καρδιανός, συμπατριώτης και φίλος του Ευμένη, συγγραφέας (μη σωζόμενης) ιστορίας που πάνω της βασίστηκαν οι μεταγενέστεροι ιστορικοί. Λίγο μετά την άφιξή του, κι ενώ είχε υποβληθεί το αίτημα, ο Αντίπατρος πέθανε, έχοντας ορίσει διάδοχό του στο αξίωμα του Επιμελητή τον Πολυπέρχοντα (319). Ο γιος του Αντίπατρου Κάσσανδρος αμφισβήτησε την τελευταία θέληση του πατέρα του κι έφυγε στην Ασία. Οι συμμαχίες ανατράπηκαν. Ο νέος Επιμελητής Πολυπέρχων κάλεσε την Ολυμπιάδα από την Ήπειρο, όπου είχε αυτοεξοριστεί λόγω του μίσους της προς τον Αντίπατρο, και, αναζητώντας στηρίγματα στην Ασία, στράφηκε προς τον

Ευμένη. Έγραψε κ' η Ολυμπιάδα στον Ευμένη ζητώντας του να την βοηθήσει για χάρη του ανήλικου εγγονού της, του γιου του Αλέξανδρου. Μόλις ο Ιερώνυμος επέστρεψε με την είδηση των μεταβολών στην Μακεδονία, ο Ευμένης εξαπάτησε τους πολιορκητές του και έφυγε από τα Νώρα. Άρχισε έτσι μια νέα περιπλάνηση του Ευμένη με μόνη φροντίδα του προς το παρόν την στρατολόγηση πολεμιστών, γιατί ο Αντίγονος ήταν αλλού απασχολημένος.

Είχε πια φανερώσει τις προθέσεις του. Χτύπησε τους σατράπες της Μικρής Φρυγίας και της Λυδίας Αρριδαίο και Άσπρο Κλείτο, κατακράτησε βασιλικά πλοία που μετέφεραν εξακόσια τάλαντα και δέχτηκε σύμμαχό του τον Κάσσανδρο. Ο Πολυέρχων κατάλαβε ότι κάτι έπρεπε να κάνει κι έστειλε βασιλικά γράμματα, με τα οποία ο Ευμένης έπαιρνε πάλι την σατραπεία του, οριζόταν αρχιστράτηγος στον πόλεμο κατά του Αντίγονου, έπαιρνε πεντακόσια τάλαντα από τον βασιλικό θησαυρό και το επίλεκτο σώμα των Αργυράσπιδων υπό τας διαταγές του, που βρισκόταν τώρα στην Κιλικία μεταφέροντας τους θησαυρούς από τα Σούσα στην Μακεδονία, με αρχηγούς τον Αντιγένη και τον Τεύταμο (318).

Ο Ευμένης κινήθηκε προς τις μακρινές σατραπείες της Ανατολής που είχαν μείνει πιστές στους βασιλείς, για να συγκεντρώσει δυνάμεις ώστε ν' αντιμετωπίσει τον Αντίγονο. Ο Σέλευκος της Βαβυλωνίας αποσκίρτησε από το βασιλικό στρατόπεδο, αλλά οι άλλοι σατράπες ήλθαν. Όμως ήταν δύσκολο στον Ευμένη να τους επιβληθεί γιατί δεν ήταν Μακεδόνας, γιατί ήταν ένας γραμματικός, ένας καταδικασμένος σε θάνατο. Το κατόρθωσε προς το παρόν χάρη στις εγνωσμένες του ικανότητες και στην νομιμοφροσύνη του προς τον βασιλικό οίκο. Πέτυχε μια νίκη εναντίον του Αντίγονου στον Κοπράτη ποταμό και μian ακόμη στην Παιραιτακηνή, που θα μπορούσαν να είναι αποφασιστικές αν εμπιστευόταν τους συμμάχους του σατράπες. Στην τελική τους σύγκρουση στην Γαβιηνή, μετά από μια αμφίροπη μάχη, ο Ευμένης προδόθηκε και παραδόθηκε από τους Αργυράσπιδες στον Αντίγονο, που μετά πολυήμερους δισταγμούς κ' ύστερα από επίμονες απαιτήσεις των στρατηγών του, τον θανάτωσε (317).

Στην Ελλάδα

Για να εξουδετερώσει τον σύμμαχο του Αντίγονου Κάσσανδρο ο Πολυέρχων εξέδωσε διάταγμα με το οποίο αίρονταν οι συνέπειες του Λαμιακού πολέμου, επαναφέρονταν τα δημοκρατικά πολιτεύματα κι επέστρεφαν οι εξόριστοι (319). Και για να στερεώσει την κυριαρχία του στην Αθήνα παρέδωσε τον πάντοτε πιστό στον Φίλιππο, στον Αλέξανδρο και στον Αντίπατρο Φωκίωνα και άλλους ολιγαρχικούς φιλομακεδόνες στους δημοκρατικούς αντιπάλους τους κι αυτοί τους θανάτωσαν με κώνειο (318). Δεν τον ωφέλησε αυτή η προδοσία τον Πολυέρχοντα γιατί ο Κάσσανδρος επικράτησε τελικά στην Πελοπόννησο και στην Αθήνα, όπου

διόρισε κυβερνήτη τον Δημήτριο τον Φαληρέα.

Στη Μακεδονία ο άβουλος βασιλιάς Φίλιππος Αρριδαίος, παρασυρμένος από την γυναίκα του Ευρυδίκη, θέλησε να προσεγγίσει τον Κάσανδρο. Η Ολυμπιάδα τους θανάτωσε καθώς και όποιον ήταν συγγενής ή φίλος του Αντίπατρου και του Κάσανδρου (317). Αλλ' αυτός, αφού απέφυγε τον Πολυπέρχοντα που βρισκόταν στην Θεσσαλία, έφτασε στην Μακεδονία και πολιόρκησε την Ολυμπιάδα στην Πύδνα.

Υποσχέθηκε ότι δεν θα πειράξει ούτε αυτήν ούτε τον σωματοφύλακα Αριστόνοα τον Πελλαίο που κρατούσε για λογαριασμό της την Αμφίπολη. Η πείνα ανάγκασε την Ολυμπιάδα να παραδοθεί και διέταξε εγγράφως τον στρατηγό της να κάνει το ίδιο. Ο Αριστόνοος δολοφονήθηκε αμέσως κ' ύστερα ο Κάσανδρος εισήγαγε την Ολυμπιάδα σε δίκη. Καταδικάστηκε σε θάνατο, αλλά οι στρατιώτες δεν άντεξαν να την σκοτώσουν.[17] Την ποινή εκτέλεσαν οι συγγενείς όσων είχε θανατώσει η Ολυμπιάδα. Τέλος ο Κάσανδρος πήρε γυναίκα του την ετεροθαλή αδελφή του Αλέξανδρου Θεσσαλονίκη. Η επικράτησή του στην Ευρώπη ήταν σχεδόν πλήρης. Περίορισε την Ρωξάνη και τον Αλέξανδρο στην Αμφίπολη ενώ ο Πολυπέρχων κατέφυγε στην Αιτωλία (316).

Αντίγονος ο Μονόφθαλμος

Ο Αντίγονος ο Μονόφθαλμος ή Κύκλωψ, ήταν άντρας με μεγάλες ικανότητες, μεγάλες φιλοδοξίες και σπινθηροβόλο πνεύμα. Τώρα που έλειψε ο Ευμένης και ο βασιλικός οίκος ήταν μόνο μια σκιά, προχώρησε στην πραγματοποίηση των σχεδίων του.

Πρώτα εξόντωσε τον Πείθωνα, σατράπη της Μηδίας, άνδρα κι αυτόν ικανό και φιλόδοξο. Ύστερα καθαίρεσε τον Πευκέστα, τον σατράπη της Περσίδος που η λιποταξία του έδωσε στον Αντίγονο την νίκη επί του Ευμένη. Και τέλος έβαλε στόχο του τον Σέλευκο, τον σατράπη της Βαβυλωνίας, που πρόλαβε όμως και κατέφυγε στον Πτολεμαίο ο οποίος είχε ήδη αρχίσει ν' ανησυχεί, καθώς κ' οι άλλοι, με τις κινήσεις του Αντίγονου. Πτολεμαίος, Λυσίμαχος και Κάσανδρος έστειλαν πρέσβεις και ζήτησαν αποκατάσταση των πραγμάτων. Ο Αντίγονος τους απέπεμψε κι άρχισε να ετοιμάζεται (316-315).

Ναυπήγησε τεράστιο στόλο, αφαίρεσε την Ιόπη και την Γάζα από τον Πτολεμαίο και προσεταιρίστηκε τους μισούς από τους βασιλείς της Κύπρου καθώς και τον μέχρι χθες εχθρό του Πολυπέρχοντα. Τέλος κήρυξε ελεύθερες κι αυτόνομες τις Ελληνίδες πόλεις. Ο Πτολεμαίος τον μιμήθηκε αλλά ο σύμμαχός του Κάσανδρος αδιαφορώντας για τα κηρύγματα καταλάμβανε τις πόλεις της Πελοποννήσου και προσείλκυσε τον γιο του Πολυπέρχοντα Αλέξανδρο που βρέθηκε έτσι σε αντίπαλο

στρατόπεδο από του πατέρα του.

Η ανάφλεξη ήταν γενική. Οι Αιτωλοί κ' οι Ακαρνάνες αλληλοσφάζονταν, ο Αλέξανδρος του Πολυπέρχοντα δολοφονήθηκε κι ο Κάσσανδρος κατανίκησε τους Ιλλυριούς. Στην θάλασσα τ' αποτελέσματα ήταν αμφίρροπα, αλλά ο Αντίγονος πήρε την Τύρο μετά δεκαπεντάμηνη πολιορκία (314). Γύρισε μετά ο Αντίγονος για ν' αντιμετωπίσει τον Κάσσανδρο κι άφησε στην Συρία τον γιο του Δημήτριο.

Το καλοκαίρι του 312 π.Χ. ο Πτολεμαίος εξεστράτευσε στη Συρία. Συναντήθηκε με τον Δημήτριο κοντά στην Γάζα και πέτυχε νίκη αποφασιστική γιατί ο Δημήτριος πολέμησε με απερίσκεπτη ορμητικότητα. Γενναϊόψυχα φερόμενος ο Πτολεμαίος έστειλε τους επιφανέστερους από τους αιχμαλώτους και την λεία πολέμου στον Δημήτριο που ορκίστηκε ν' ανταποδώσει. Ο Πτολεμαίος ανακατέλαβε όσες πόλεις και οχυρά είχε χάσει κι επέστρεψε στην Αίγυπτο αφήνοντας στην Συρία τον στρατηγό του Κύλλη για να τελειώνει με τον Δημήτριο. Αλλά η ήττα είχε συνετίσει τον τελευταίο, του έμαθε να χρησιμοποιεί και τεχνάσματα μαζί με την γενναϊότητα, και μπόρεσε να αιφνιδιάσει τον Κύλλη, τον οποίο αιχμαλώτισε με επτά χιλιάδες άντρες και άφθονα λάφυρα. Ανταποδίδοντας την γενναιοφροσύνη του Πτολεμαίου έστειλε στην Αίγυπτο τον αντίπαλο στρατηγό και τους αξιωματικούς του φορτωμένους δώρα.

Εν τω μεταξύ ο Σέλευκος επωφελούμενος από την απουσία του Αντίγονου και την ήττα του Δημήτριου στην Γάζα, ξεκίνησε ν' ανακαταλάβει την σατραπεία του της Βαβυλωνίας με μια μικρή δύναμη που του παραχώρησε ο Πτολεμαίος. Οι κάτοικοι ήταν με το μέρος του γιατί είχε κυβερνήσει ήπια επί τέσσερα χρόνια. Νίκησε τον στρατηγό του Αντίγονου και σε λίγο ήταν κύριος όχι μόνο της Βαβυλωνίας αλλά και της Μηδίας και της Σουσιανής.

Η τρίτη διανομή (311 π.Χ.)

Στο τέλος του τέταρτου χρόνου του πολέμου του Αντίγονου με τον εναντίον συνασπισμό, οι αντίπαλοι συνήψαν συνθήκη ειρήνης για να νομιμοποιήσουν μάλλον όσα απέκτησαν και ν' ανασυνταχθούν κι όχι γιατί την ήθελαν μόνιμη. Στρατηγός της Ευρώπης ο Κάσσανδρος, μέχρι να ενηλικιωθεί ο Αλέξανδρος της Ρωξάνης. Της Θράκης ο Λυσίμαχος. Της Αιγύπτου και των Λιβυκών και Αραβικών πόλεων στα σύνορά της ο Πτολεμαίος. Της Ασίας όλης ο Αντίγονος. Στις ελληνικές πόλεις αυτονομία.

Ο μόνος κερδισμένος αυτού του τετραετούς πολέμου, ο Σέλευκος, δεν αναφερόταν καν σ' αυτή την συνθήκη. Κυριαρχούσε όμως σε μιαν απέραντη επικράτεια από την Βαβυλωνία ως την Ινδική.

Το τέλος της γενιάς του Αλέξανδρου

Ο Κάσσανδρος δεν σκόπευε να μείνει στρατηγός της Ευρώπης και να παραδώσει μάλιστα την εξουσία σε απόγονο της μισητής του Ολυμπιάδας. Σκότωσε την Ρωξάνη και τον νεαρό Αλέξανδρο, εξαφανίζοντας έτσι τον νόμιμο διεκδικητή της εξουσίας (311). Επωφελούμενος από το έγκλημα αυτό ο Πολυπέρχων, που διατηρούσε κάποιες δυνάμεις ακόμη, ανακήρυξε νόμιμο διάδοχο του Μακεδονικού θρόνου τον Ηρακλή, νόθο γιο του Αλέξανδρου από την Περσίδα Βαρσίνη. Ξεκίνησε να τον εγκαταστήσει στην Μακεδονία αλλά ο Κάσσανδρος τον προσεταιρίστηκε κι ο Πολυπέρχων δολοφόνησε τον προστατευόμενό του. Έτσι ξεκληρίστηκε η γενιά του Αλέξανδρου (309). Ο Αντίγονος απ' την πλευρά του δολοφόνησε την αμφιθαλή αδελφή του Αλέξανδρου Κλεοπάτρα, γιατί ήταν έτοιμη να πλεύσει στον Πτολεμαίο και θα ήταν ένα επικίνδυνο όπλο στο πλευρό του.

Μετά την συνθήκη ειρήνης

Η συνθήκη του 311 έμεινε στα χαρτιά. Η κατάσταση ήταν τελείως ρευστή, οι πολεμικές επιχειρήσεις συνεχίζονταν μεταξύ μεμονωμένων αντιπάλων αλλά γενική σύρραξη δεν επήλθε.

Την άνοιξη του 307 ο Δημήτριος έφτασε στην Αθήνα που την κυβερνούσε, διορισμένος από τον Κάσσανδρο, ο Δημήτριος ο Φαληρεύς. Αυτός ο ηδονοθήρας διανοούμενος κυβερνούσε καλά, αλλά δεν σκόπευε να πολεμήσει. Πολύ λιγότερο οι Αθηναίοι που ήθελαν ν' απαλλαγούν από την μακεδονική φρουρά του Κάσσανδρου στην Μουνιχία. Ο Φαληρεύς παρέδωσε την πόλη κι έφυγε σώος στην Θήβα και μετά στην Αίγυπτο, ενώ ο Δημήτριος άφησε μία δύναμη να πολιορκεί την φρουρά κι ο ίδιος κατέλαβε και λεηλάτησε τα Μέγαρα. Γύρισε στην Αθήνα, κατέλαβε την Μουνιχία, αποκατέστησε το δημοκρατικό πολίτευμα, έδωσε άφθονες υποσχέσεις (που τηρήθηκαν) και δέχτηκε αποθεωτικές (κυριολεκτικά) τιμές από τους Αθηναίους.

Ύστερα ο Δημήτριος έπλευσε στην Κύπρο για να την αποσπάσει από τον Πτολεμαίο. Αποβιβάστηκε στην Καρπασία, νίκησε τον αδελφό του Πτολεμαίου Μενέλαο και τον πολιορκήσε στην Σαλαμίνα. Σ' αυτήν την πολιορκία ήταν που ο Δημήτριος, με τις τεράστιες μηχανές που χρησιμοποιούσε, άρχισε ν' αποκτά το όνομα του Πολιορκητή.

Ο Πτολεμαίος κατέφτασε με μεγάλες δυνάμεις για να ενισχύσει τον αδελφό του και ν' απαλλαγεί επί τέλους από τον Δημήτριο. Στη ναυμαχία που έγινε στην Σαλαμίνα της Κύπρου ο Δημήτριος πέτυχε νίκη λαμπρή. Ο Πτολεμαίος αναγκάστηκε να γυρίσει στην Αίγυπτο, ο Μενέλαος παραδόθηκε κ' η Κύπρος περιήλθε στον Αντίγονο 307 π.Χ.. Ο Αντίγονος και ο Δημήτριος ανακηρύχθηκαν βασιλείς[18] και σε ανάμνηση αυτής της νίκης τους εξέδωσαν το τετράδραχμο που στην πίσω όψη απεικονίζεται ο Δίας με την επιγραφή «Βασιλέως

Αντιγόνου.»[19]

Οι Βασιλείς

Μόλις έγινε γνωστή η νίκη στην Σαλαμίνα ο Αντίγονος ανευφημήθηκε βασιλιάς και δέχτηκε το διάδημα. Την άλλη μέρα έγραψε «στον βασιλιά Δημήτριο» στέλνοντας και σ' αυτόν το διάδημα. Αμέσως μετά οι Πτολεμαίος, Λυσίμαχος, Κάσσανδρος και Σέλευκος αναγορεύτηκαν κι αυτοί βασιλείς.

Έτσι επικυρώθηκε και τυπικά η διάλυση της αυτοκρατορίας του Αλέξανδρου. Οι Διάδοχοι, αφού κράτησαν για λίγα χρόνια τα προσχήματα της νομιμότητας, μοίρασαν τελικά το κράτος μεταξύ τους, έχοντας εξοντώσει εν τω μεταξύ τους νομίμους κληρονόμους. Ό,τι είχε αγωνιστεί ν' αποτρέψει ο Ευμένης, αγωνιζόμενος για την ενότητα του κράτους και τα δικαιώματα του βασιλικού οίκου, πραγματοποιήθηκε τώρα.[20]

Το 306 ο Αντίγονος εξεστράτευσε εναντίον της Αιγύπτου, ενώ ο Δημήτριος παρέπλεε με τον στόλο. Αλλά ο Νείλος προστάτευε τον Πτολεμαίο, τα νερά του ανέβηκαν, ο Πτολεμαίος πρόλαβε κι ετοιμάστηκε και ο Αντίγονος, ενθυμούμενος και το τέλος του Περδίκκα, προτίμησε να αποσυρθεί.

Στην Αντιγονία της Συρίας, στις όχθες του Ορόντη βρισκόταν η νέα πρωτεύουσα που έκτισε ο Αντίγονος. Εκεί ο Δημήτριος ξέχασε προς το παρόν τον πολεμιστή και παραδόθηκε στα όργια. Αλλά τον άλλο χρόνο τον βρίσκουμε στην περίφημη πολιορκία της Ρόδου.

Η πολιορκία της Ρόδου (305-304)

Λόγω της θέσης της και του συσχετισμού των ναυτικών δυνάμεων, η Ρόδος ήταν λογικό να πρόσκειται στον Πτολεμαίο. Ευημερούσε εξαιρετικά και φρόντιζε να μη δίνει αφορμές στους λοιπούς Διαδόχους, και ειδικά στον Αντίγονο. Αλλ' αυτός είχε αποφασίσει να την καταλάβει, επικαλέστηκε διάφορες προφάσεις κι έστειλε τον Δημήτριο εναντίον της. Οι Ρόδιοι προσπάθησαν να εξευμενίσουν πατέρα και γιο αλλά μάταια. Ζήτησαν τότε βοήθεια από τους άλλους βασιλείς οπότε αυτόματα αναβίωσε ο εναντίον του Αντίγονου συνασπισμός.

Ο αγώνας θα ήταν για επιβίωση ή καταστροφή κ' οι Ρόδιοι πήραν πρωτοφανή μέτρα. Οι ξένοι υποχρεώθηκαν να φύγουν εκτός απ' αυτούς που δήλωσαν ότι θα πολεμούσαν. Όσοι δούλοι πολεμούσαν γενναία, θα εξαγοράζονταν από την πολιτεία, θα απελευθερώνονταν και θα πολιτογραφούνταν. Οι οικογένειες των νεκρών του πολέμου θα τρέφονταν από το κοινό ταμείο κ' οι κόρες τους θα προικίζονταν από το κράτος. Όλοι συνεισέφεραν για την άμυνα.

Ο Δημήτριος αποβιβάστηκε και άρχισε την πολιορκία. Χτυπούσε τα τείχη με τις

πολιορκητικές του μηχανές αλλά οι Ρόδιοι είχαν κι αυτοί μηχανές κι απαντούσαν. Επί πλέον, ήταν καλύτεροι ναυτικοί και έκαναν αρκετές ζημιές στον Δημήτριο βγαίνοντας από το λιμάνι με τα πλοία τους. Ο Δημήτριος κατασκεύασε ένα τερατώδες μηχανήμα, την Ελέπολη, και μ' αυτήν προσπάθησε να καταστρέψει τα τείχη. Οι Ρόδιοι όμως αγωνίζονταν απεγνωσμένα, και με πλήθος επινοήσεων κατόρθωναν ν' αποκρούουν τις επιθέσεις.

Τέλος ήρθαν άφθονα εφόδια από τον Πτολεμαίο αλλά κι από τους άλλους βασιλείς και πολλοί ουδέτεροι μεσολάβησαν για συμβιβαστική λύση, την οποία τελικά αποδέχτηκε ο Αντίγονος. Ο κυριότερος όρος ήταν : η Ρόδος να είναι σύμμαχος του Αντίγονου εκτός αν αυτός εκστρατεύσει κατά του Πτολεμαίου. Ο Δημήτριος αποσύρθηκε δωρίζοντας την Ελέπολη στους Ροδίους.

Τα μέχρι την Ιψό

Ο Δημήτριος ήρθε στην Ελλάδα κι απέκρουσε τον Κάσσανδρο που είχε αρχίσει να παίρνει πίσω τις πόλεις που του είχε αφαιρέσει ο Δημήτριος. Ύστερα ο τελευταίος εγκαταστάθηκε στην Αθήνα όπου αυτός και οι Αθηναίοι συναγωνίζονταν ποιος να επιδείξει την πιο ελεεινή συμπεριφορά. Την άνοιξη του 303 ο Δημήτριος συνήλθε κάπως, πέρασε στην Πελοπόννησο κι άρχισε ν' αφαιρεί πόλεις από τον Κάσσανδρο, ενώ στον Ισθμό ανακηρύχτηκε ηγεμόνας των Ελλήνων, μιμούμενος τον Φίλιππο και τον Αλέξανδρο. Ύστερα γύρισε στην Αθήνα όπου εξώκειλε στην πιο αισχρή ασωτία κ' οι Αθηναίοι στην πιο αηδιαστική κολακεία.[21]

Η πολιορκία της Ρόδου, οι επιχειρήσεις του Δημήτριου στην Ελλάδα κ' η εν γένει στάση του Αντίγονου έδωσαν στους λοιπούς βασιλείς να καταλάβουν ότι η σύγκρουση ήταν αναπόφευκτη. Κινήθηκαν πρώτοι αυτοί. Ο Λυσίμαχος της Θράκης πέρασε στην Ασία κι άρχισε να κυριεύει φρούρια και λιμάνια του Αντίγονου και να εξαγοράζει στρατηγούς του. Ο Σέλευκος ερχόταν από τα βάθη της Ασίας με μεγάλη στρατιά. Κι ο Πτολεμαίος μπήκε πάλι στην Συρία κι άρχισε να καταλαμβάνει τα οχυρά. Ο Αντίγονος έσπευσε ν' ανακαλέσει τον Δημήτριο που υπέγραψε μια συνθήκη με τον Κάσσανδρο, την οποία συνθήκη βέβαια κανείς τους δεν είχε σκοπό να τηρήσει.

Ιψός

Στην Ιψό της Φρυγίας συναντήθηκαν οι αντίπαλοι στρατοί το καλοκαίρι του 301. Ο Αντίγονος είχε εβδομήντα χιλιάδες πεζούς και δέκα χιλιάδες ιππείς και οι συνασπισμένοι βασιλείς εξήντα τέσσερις χιλιάδες πεζούς και δέκα χιλιάδες πεντακόσιους ιππείς. Αλλά ο Σέλευκος είχε τετρακόσιους ελέφαντες ενώ ο Αντίγονος μόνο εβδομήντα πέντε.[22] Θέλησε να εξουδετερώσει τους αντιπάλους του μ' ένα χτύπημα -ενώ έπρεπε να τους πολεμήσει ένα προς ένα- κι έτσι τώρα είχε ενωμένες τις δυνάμεις τους εναντίον του. Εκτός αυτού το ηθικό του ήταν

πεσμένο τώρα, ενώ παλιά όταν πλησίαζε η μάχη γινόταν ενεργητικός και πνευματώδης, κ' η κατήφεια διακρινόταν έντονη στο πρόσωπό του. Συγκέντρωσε τον στρατό κι ανακήρυξε τον Δημήτριο διάδοχό του, πράξη περιττή κι επιζήμια για το ηθικό του στρατού, κι άρχισε τις συσκέψεις για το σχέδιο της μάχης, πρωτοφανές για τον Αντίγονο που πάντα αποφάσιζε μόνος του και διέταζε.

Ο Δημήτριος διοικούσε την κύρια δύναμη του ιππικού του Αντίγονου και είχε απέναντί του τον γιο του Σέλευκου Αντίοχο. Όταν άρχισε η μάχη, ο Δημήτριος επιτέθηκε με μεγάλη ορμή -ιδιαιτέρως διακρίθηκε ο νεαρός Πύρρος, ο εκθρονισμένος βασιλιάς της Ηπείρου που πολεμούσε στο πλευρό του- κι ο Αντίοχος υποχώρησε αμέσως. Ο Δημήτριος ρίχτηκε σε καταδίωξή του θέλοντας να τον εξουδετερώσει τελείως. Αλλά οι ιππείς του Αντίοχου ήταν λίγοι κι αντί ν' ακολουθούν τον αρχηγό τους έφευγαν στα πλάγια. Όταν μετά από ώρα ο Δημήτριος κατάλαβε ότι δεν κυνηγά κανένα κι ότι παρασύρθηκε από τον ελιγμό του αντιπάλου, έκανε μεταβολή και θέλησε να γυρίσει κοντά στον πατέρα του. Προσέκρουσε όμως στον συμπαγή όγκο των ελεφάντων.

Ο Σέλευκος με τα τετρακόσια θηρία του εξουδετέρωσε τους ελέφαντες του Αντίγονου, απέκλεισε την επιστροφή του Δημήτριου και ακινητοποίησε το υπόλοιπο ιππικό του αντιπάλου. Με το ακέραιο σχεδόν ιππικό του περικύκλωσε την φάλαγγα του Αντίγονου κι έκανε εκφοβιστικές επελάσεις, στέλνοντας έτσι μήνυμα που το έκανε σαφέστατο το ομαλόν του εδάφους κ' η υπεροπλία του σε ιππείς και ελέφαντες : σας προτιμώ ζωντανούς. Οι πεζοί του Αντίγονου κατάλαβαν κι εγκατέλειψαν την μάχη. Πολλοί αυτομόλησαν κ' οι υπόλοιποι τράπηκαν σε φυγή. Ύστερα όλες οι διαθέσιμες δυνάμεις του Σέλευκου ρίχτηκαν πάνω στον Αντίγονο που πολεμούσε απελπισμένα περιμένοντας τον Δημήτριο να τον σώσει. Αλλά είχε μαζί του μόνο ολιγάριθμο ιππικό. Δεν άντεξε κι έπεσε νεκρός στα ογδόντα ένα του χρόνια.

Μετά την Ιψό

Μετά την μάχη της Ιψού (301 π.Χ.) το κράτος του Αντιγόνου του Μονόφθαλμου διαμελίστηκε μεταξύ Λυσιμάχου, Σελεύκου και Πτολεμαίου. Ωστόσο λίγα χρόνια

αργότερα το 294, ο γιος του ηττημένου ηγεμόνα Δημήτριος ο Πολιορκητής κατέλαβε το θρόνο της Μακεδονίας. Στον χάρτη σημειώνονται τα εδάφη των τεσσάρων βασιλείων, του Κασσάνδρου στη Μακεδονία, του Λυσιμάχου στη Θράκη και τη Μικρά Ασία, του Σελεύκου στις ασιατικές περιοχές των αλεξανδρινών κτήσεων και του Πτολεμαίου στην Αίγυπτο.[23] Οι νικητές έθαψαν το σώμα του Αντίγονου με τιμές βασιλικές και μοιράστηκαν το κράτος του. Οι δύο βασιλείς που πολέμησαν, ο Σέλευκος κι ο Λυσίμαχος, τα πήραν σχεδόν όλα. Λόγω της θέσης του κράτους του ο Κάσσανδρος δεν πήρε τίποτα, αλλά δόθηκε η Κιλικία στον αδελφό του Πλείσταρχο που πολέμησε στη μάχη. Ούτε ο Πτολεμαίος πήρε τίποτα γιατί δεν είχε καμιά συμμετοχή στη μάχη. Ο Δημήτριος διασώθηκε με τέσσερις χιλιάδες ιππείς και πέντε χιλιάδες πεζούς. Από την Έφεσο μπήκε σε πλοία και ξεκίνησε για τον Πειραιά, την Αθήνα. Αλλά οι Αθηναίοι ξέχασαν τις κολακείες τους και του ζήτησαν να μη πλησιάσει στην πόλη. Του έδωσαν όμως τα πλοία του που βρίσκονταν στον Πειραιά κι ενώ οι φρουρές του διώχνονταν κ' οι πόλεις προσχωρούσαν στον Κάσσανδρο ή στον Πτολεμαίο, άφησε στην Ελλάδα τον Πύρρο για να περισώσει ό,τι μπορούσε κι ο ίδιος πήγε στην Θρακική Χερσόνησο κι άρχισε τον ανταρτοπόλεμο εναντίον του Λυσίμαχου.

Τα πλοία του Δημήτριου του έδιναν υπολογίσιμη δύναμη. Ο Λυσίμαχος στερούνταν ναυτικού και το αναζήτησε στον Πτολεμαίο. Συμμάχησε μαζί του κι έφερε δυο κόρες του Πτολεμαίου στην Θράκη, την μία για τον ίδιο και την άλλη για τον γιο του.

Αλλά ούτε ο Σέλευκος είχε ναυτικό. Και είδε ξαφνικά ότι βρέθηκε μεταξύ δύο συμμάχων αδύναμος κατά θάλασσαν. Έψαξε λοιπόν κι αυτός για σύμμαχο με ναυτικό και τον βρήκε στο πρόσωπο του Δημήτριου. Ζήτησε την κόρη του Στρατονίκη για γυναίκα του. Ο Δημήτριος δέχτηκε πρόθυμα κι έπλευσε με την κόρη του προς τον Σέλευκο. Καθ' οδόν επέδραμε στην Κιλικία του Πλείσταρχου που αναγκάστηκε να την εγκαταλείψει.

Έτσι ο Δημήτριος βρέθηκε βασιλιάς ενός διασκορπισμένου βασιλείου που περιλάμβανε την Κιλικία, την Φοινίκη, την Κύπρο κι όσα φρούρια του έμεναν στην Ελλάδα. Αλλά όλα του τα εδάφη τα επιβουλεύονταν ο Κάσσανδρος, ο Πτολεμαίος, ακόμη κι ο γαμπρός του ο Σέλευκος. Ο Δημήτριος ήθελε να έχει δική του την Αθήνα αλλά αυτή την κρατούσε ο Λάχαρης, άνθρωπος του Κάσσανδρου. Διέτρεξε τότε την Πελοπόννησο, τραυματίστηκε, ανακατέλαβε μερικές πόλεις, ήρθε στην Αθήνα με ενισχυμένο στόλο -τριακόσια πλοία- και την απέκλεισε απειλώντας την με λιμοκτονία. Ο Λάχαρης έφυγε τελικά κι ο Δημήτριος μπήκε πάλι στην Αθήνα. Δεν τιμώρησε τους Αθηναίους που του είχαν ζητήσει να μη πλησιάσει την πόλη τους μετά την Ιψό, αντίθετα μάλιστα τους εφοδίασε με τρόφιμα. Αλλά για να μη

ξαναγίνουν τα ίδια εγκατέστησε φρουρές σε τρία σημεία (296).

Αυτά στην Ελλάδα. Ο Λυσίμαχος εν τω μεταξύ στην Ασία κυρίευε τις πόλεις του Δημήτριου και ο Πτολεμαίος πήρε πάλι όλη την Κύπρο.

Μακεδονία

Το 297 πέθανε ο Κάσσανδρος και πολύ σύντομα πέθανε και ο μεγαλύτερός του γιος που τον είχε διαδεχτεί. Οι άλλοι δύο γιοι του φιλονίκησαν για την εξουσία κι ο μεγαλύτερος σκότωσε την μητέρα τους Θεσσαλονίκη, την αδελφή του Αλέξανδρου, επειδή είχε ενεργήσει να μοιραστεί το βασίλειο και δεν το πήρε όλο αυτός. Έφυγε μετά ο μητροκτόνος στον πεθερό του Λυσίμαχο κι επειδή απειλούσε να επανέλθει, ο άλλος γιος, ο Αλέξανδρος, κάλεσε σε βοήθεια τον Πύρρο -που είχε εν τω μεταξύ ανακτήσει το βασίλειό του- και τον Δημήτριο.

Ο Πύρρος έσπευσε πρώτος και έναντι της μελλοντικής βοήθειας προσάρτησε ένα μεγάλο τμήμα της Μακεδονίας στο κράτος του. Όταν ο Δημήτριος έφτασε στο Δίον ανταποκρινόμενος στην πρόσκληση του Αλέξανδρου, ο τελευταίος υπαναχώρησε και του ζήτησε να φύγει, σχεδιάζοντας να τον δολοφονήσει. Ο Δημήτριος το έμαθε και πρόλαβε αυτός να σκοτώσει τον Αλέξανδρο. Την άλλη μέρα, κι ενώ το στρατόπεδο του Αλέξανδρου περίμενε επίθεση του Δημήτριου, αυτός ζήτησε να του επιτρέψουν να δώσει εξηγήσεις. Μα μόλις άρχισε να μιλά οι Μακεδόνες τον ζητωκραύγασαν βασιλιά.

Ο Δημήτριος βασιλιάς της Μακεδονίας

Έτσι, αναπάντεχα σχεδόν, το 294, ο Δημήτριος βρέθηκε βασιλιάς της Μακεδονίας. Αλλά ενώ κέρδιζε στην Ευρώπη, έχανε λίγο-λίγο τα εδάφη του στην Ασία από τον Λυσίμαχο και τον Πτολεμαίο. Επειδή δεν είχε δυνάμεις για μακρινές εκστρατείες, αρκέστηκε σε επιχειρήσεις στην Ελλάδα και κατά των ευρωπαϊκών εδαφών του Λυσίμαχου. Είχε τώρα κι ένα ακόμη αντίπαλο, τον παλιό του συμπολεμιστή της Ιψού, τον βασιλιά της Ηπείρου Πύρρο, ο οποίος άρχισε να έχει ενεργό ανάμιξη στα ελληνικά πράγματα.

Στην βασιλεία του αυτή ο Δημήτριος επέδειξε πρωτοφανή έλλειψη σοβαρότητας. Η συμπεριφορά του προς του υπηκόους του, τους συμμάχους, τους πρέσβεις ήταν αχαρακτήριστη. Ο γιος του Αντίγονος (ο επονομασθείς Γονατάς), τελείως αντίθετος χαρακτήρας από τον πατέρα του, προσπαθούσε να τον συγκρατήσει αλλά μάταια.

Συγκρότησε ένα τεράστιο στρατό από ενενήντα χιλιάδες πεζούς και δώδεκα χιλιάδες ιππείς, αμφιβόλου όμως αξίας και επισφαλούς πίστεως καθώς κι ένα επίσης τεράστιο στόλο. ΟΙΣέλευκος, Λυσίμαχος και Πτολεμαίος, νιώθοντας ότι απειλούνται ανέθεσαν στον Πύρρο να τον χτυπήσει από τα δυτικά ενώ ο Λυσίμαχος

εισέβαλε από την Θράκη. Ο Δημήτριος ξεκίνησε ν' αντιμετωπίσει τον Λυσίμαχο αλλά έμαθε ότι ο Πύρρος κατέλαβε την Βέροια. Γύρισε πίσω εσπευσμένα αλλά όταν πλησίασε στον Πύρρο υπέστη τις συνέπειες της συμπεριφοράς του. Οι Μακεδόνες, απαυδησμένοι από τις αλαζονεία και την επιπολαιότητά του, άρχισαν να τον εγκαταλείπουν και σε λίγο ξέσπασε η ανταρσία. Τότε ο Δημήτριος έβγαλε τα λαμπρά του βασιλικά φορέματα, φόρεσε μια ταπεινή χλαμύδα και δραπέτευσε απαρατήρητος (287).

Πύρρος

Ο βασιλιάς των Μολοσσών Πύρρος καταγόταν από τον γιο του Αχιλλέα Νεοπτόλεμο που ήρθε και βασίλεψε στην Ήπειρο. Ήταν γιος του βασιλιά Αιακίδα κι όταν αυτός εκθρονίστηκε ο Πύρρος κατέφυγε, νήπιο τότε, στον βασιλιά των Ιλλυριών Γλαυκία που τον κράτησε μακριά από την επιβουλή του Κάσσανδρου. Όταν ο Πύρρος έγινε δώδεκα χρόνων ο Γλαυκίας τον εγκατέστησε στον θρόνο της Ηπείρου αλλά στα δεκαεφτά του εκθρονίστηκε κι αυτός και κατέφυγε στον Δημήτριο που είχε παντρευτεί την αδελφή του Δηιδάμεια.[24] Είδαμε ότι πολέμησε στην Ιψό και μετά πήγε όμηρος του Δημήτριου στον Πτολεμαίο. Στην Αίγυπτο συνδέθηκε με την βασιλική οικογένεια και πήρε γυναίκα του την κόρη της βασίλισσας Βερενίκης από πρώτο γάμο. Πήρε επίσης προίκα στρατό και χρήματα κι έτσι μπόρεσε να επανέλθει στον θρόνο του.[25]

Μετά την φυγή του Δημήτριου και προκειμένου να συγκρουσθεί με τον επερχόμενο Λυσίμαχο, αρκέστηκε σε όσα είχε πάρει και δεν επέμεινε στον θρόνο της Μακεδονίας.

Το τέλος του Δημήτριου

Η γυναίκα του Δημήτριου, Φίλα, (μία από τις πολλές και ταυτόχρονες γυναίκες δηλαδή, η πιο επίσημη πάντως, κόρη του Αντίπατρου), το άκρον αντίθετο του άντρα της, το υπόδειγμα της αρετής και η προσωποποίηση της σύνεσης, αυτοκτόνησε όταν έμαθε την εκθρόνιση του Δημήτριου. Αυτός κατέβηκε προς την Αθήνα συγκεντρώνοντας όσες φρουρές του έμεναν πιστές. Οι Αθηναίοι δεν τον δέχτηκαν κι ο Δημήτριος άφησε τον γιο του Αντίγονο με λίγο στρατό στην Ελλάδα κι ο ίδιος με ένδεκα περίπου χιλιάδες πέρασε στην Ασία. Μόλις αποβιβάστηκε στην Μίλητο φρόντισε να παντρευτεί μίαν ανεψιά της Φίλας, κόρη της αδελφής της και του Πτολεμαίου.

Στην αρχή είχε μερικές επιτυχίες κατά του Λυσίμαχου αλλά ύστερα άρχισε να περιπλανάται κυνηγημένος, χωρίς εφόδια και χωρίς προοπτική. Αναγκάστηκε να καταφύγει στον Σέλευκο. Αυτός τον δέχτηκε καλά στην αρχή αλλά ύστερα, σκεφθείς ωριμότερον, τον έστειλε σε μίαν άνετη εξορία.

Ο Δημήτριος κατάλαβε ότι όλα τελείωσαν. Έγραψε στον Αντίγονο και στους φρουράρχους του στην Ελλάδα να κρατήσουν τις πόλεις, να αγνοήσουν οποιαδήποτε νεώτερη διαταγή του και νεκρό να τον θεωρήσουν.[26] Ύστερα παραδόθηκε πάλι στην κραιπάλη και το 283, ύστερα από τρία χρόνια αιχμαλωσίας, αρρώστησε και πέθανε στα πενήντα τέσσερά του.[27][28]

Λυσίμαχος

Οικτρότερο ήταν το τέλος του Λυσίμαχου. Σκότωσε τον γιο και διάδοχό του Αγαθοκλή, ένα λαμπρό νέο, παρασυρμένος, στα ογδόντα του, από τις διαβολές της γυναίκας του, Αρσινόης, και του αδελφού της Πτολεμαίου του Κεραυνού. Αυτόν τον τελευταίο («Κεραυνός» λόγω του κακού χαρακτήρα του), που ήταν και πρωτότοκος, τον είχε εξορίσει από την Αίγυπτο ο ίδιος ο πατέρας του, ο Πτολεμαίος ο Λάγου, για τον απαίσιο χαρακτήρα του. Ο Αγαθοκλής ήταν ιδιαίτερα αγαπητός στον στρατό και πολλοί που αποδοκίμασαν το έγκλημα θανατώθηκαν κι αυτοί. Όσοι πρόλαβαν κατέφυγαν στον Σέλευκο, η γυναίκα του Αγαθοκλή με τα παιδιά της, ο άλλος γιος του Λυσίμαχου κι ο θησαυροφύλακας Φιλέταιρος με εννιά χιλιάδες τάλαντα που βρίσκονταν στην Πέργαμο.[29]

Ήταν φανερό ότι το βασίλειο του Λυσίμαχου κατέρρεε. Ο Σέλευκος άρχισε να προελαύνει παίρνοντας τις πόλεις χωρίς αγώνα. Στο Κόρου Πεδίο νίκησε τον Λυσίμαχο που έπεσε στη μάχη (281).

Σέλευκος

Ο Σέλευκος πλησίασε όσο κανείς άλλος στην πραγματοποίηση του οράματος της μονοκρατορίας. Ήταν ο μόνος εν ζωή στρατηγός του Αλέξανδρου (ο Πτολεμαίος Α΄ ο Λάγου είχε πεθάνει το 283), ο μόνος επιζών των Διαδόχων, αυτός που εξουδετέρωσε τον Περδίκκα, τον Αντίγονο, τον Δημήτριο, τον Λυσίμαχο. Ήταν κύριος όλης της Ασίας και της Θράκης, του μεγάλου μέρους της Μακεδονίας που είχε καταλάβει ο Λυσίμαχος και θα έπαιρνε βέβαια όλη την Ελλάδα, όπου οι αυτόνομες πόλεις και ο αδύναμος Αντίγονος δεν θα μπορούσαν να του αντισταθούν.[30] Μετά σειρά είχε ο μόνος βασιλιάς που υπήρχε ακόμη, ο Πτολεμαίος Β΄.

Αλλά ο Σέλευκος είχε κάνει το σφάλμα να δεχτεί τον Πτολεμαίο τον Κεραυνό, που κατέφυγε κι αυτός στην αυλή του όταν ο Λυσίμαχος ανακάλυψε την σκευωρία που οδήγησε στη θανάτωση του γιου του. Υπολόγιζε ο Σέλευκος ότι ο Πτολεμαίος θα του χρησίμευε σαν αντιπολίτευση τόσο στην Θράκη όσο και στην Αίγυπτο. Τώρα προχωρούσε προς την Μακεδονία έχοντάς τον μαζί του. Αλλά ο Πτολεμαίος, μοναδικός στις δολοπλοκίες, συνωμότησε και δολοφόνησε τον τελευταίο των Διαδόχων.[31]

Οι Γαλάτες

Έτσι βρέθηκε ο Πτολεμαίος ο Κεραυνός βασιλιάς της Μακεδονίας. Όχι όμως για πολύ, γιατί τότε έγινε η φοβερή επιδρομή των Γαλατών. Φυλή ολόκληρη, άγρια και πολεμική, εισέβαλε στη Θράκη, στη Μακεδονία και στην Ιλλυρία. Ο Πτολεμαίος θέλησε να τους αντιμετωπίσει αλλά νικήθηκε και σκοτώθηκε (280). Ακολούθησαν δύο ασήμαντες βασιλείες συγγενών του και την κατάσταση έσωσε ένας Μακεδόνας ευπατρίδης, ο Σωσθένης της Μακεδονίας, που κατόρθωσε να απωθήσει τους Γαλάτες στην Παννονία, αρκούμενος στο αξίωμα του στρατηγού.

Από την Παννονία οι Γαλάτες ενισχυμένοι με νέα πλήθη ομοφύλων τους, κατέβηκαν πάλι προς νότον (279). Ληλάτησαν πάλι την μακεδονική ύπαιθρο (ευτυχώς για τις πόλεις, αγνοούσαν την πολιορκητική τέχνη) και προχώρησαν προς την Θεσσαλία. Οι πόλεις της Στερεάς συγκρότησαν συμμαχία, ο Αντίγονος κι ο Αντίοχος του Σέλευκου έστειλαν βοήθεια, αλλά οι Γαλάτες τους υπερφαλάγγισαν και κατευθύνθηκαν προς τους Δελφούς με στόχο τους θησαυρούς τους. Εκεί όμως υπέστησαν καταστροφή από μια φοβερή θεομηνία κι από τις επιθέσεις των κατοίκων της περιοχής. Υφιστάμενοι πολλές απώλειες καθ' οδόν, έφτασαν κι εγκαταστάθηκαν στην Θράκη κι αργότερα πέρασαν στην Μικρά Ασία.[32]

Ο Αντίγονος στην Μακεδονία - Ο Πύρρος στην Ιταλία

Όταν πέθανε ο στρατηγός Σωσθένης, αυτός που είχε απωθήσει τους Γαλάτες, η Μακεδονία βρέθηκε ακέφαλη. Ο Αντίγονος είχε εδραιώσει ικανοποιητικά την θέση του, στην Πελοπόννησο κυρίως, και είχε καλλιεργήσει το έδαφος στην Μακεδονία. Συνετός κι ενάρετος, επικράτησε εύκολα και κάθισε στον θρόνο που κάποτε κατείχε ο πατέρας του και τον έχασε από την επιπολαιότητά του (278).

Στον Πύρρο εν τω μεταξύ είχε ανοιχτεί πεδίο δόξης λαμπρόν. Οι κάτοικοι του Τάραντα της Κάτω Ιταλίας, πιεζόμενοι από τους Ρωμαίους, ζήτησαν την βοήθειά του. Ο Πύρρος έσπευσε (281), νίκησε τους Ρωμαίους σε δύο μάχες καταπλήσσοντάς τους με τους ελέφαντες, αλλά οι απώλειές του ήταν τρομερές. «Άλλη μια τέτοια νίκη και χαθήκαμε» είπε μετά την δεύτερη μάχη, γιατί οι δυνάμεις του είχαν εξαντληθεί, εφεδρείες δεν είχε κ' οι σύμμαχοί του έδειχναν απρόθυμοι να συνεχίσουν. Για ν' απαγκιστρωθεί πέρασε στην Σικελία όπου τον κάλεσαν ελληνικές πόλεις κατά των Καρχηδονίων.

Αλλά εκεί, ενώ είχε στρατιωτικές επιτυχίες, πολιτεύτηκε τόσο άσχημα που οι Έλληνες τον εγκατέλειψαν κι αναγκάστηκε να γυρίσει στην Ιταλία. Στην Τρίτη του μάχη με τους Ρωμαίους, οι τελευταίοι εξανάγκασαν τους ελέφαντες του Πύρρου σε υποχώρηση και σκόρπισαν την σύγχυση και τον πανικό στο στρατόπεδό του. Επέστρεψε στην Ήπειρο το 274.

Πύρρος και Αντίγονος

Στερούμενος τελείως χρημάτων, ο Πύρρος άρχισε να παρενοχλεί τον Αντίγονο στην Μακεδονία. Σημείωσε μερικές επιτυχίες αλλά θεώρησε σαν ευκαιρία μια πρόσκληση από ένα επίδοξο σφετεριστή του θρόνου της Σπάρτης κι έσπευσε σε βοήθειά του.

Απέτυχε όμως και ξεκίνησε για το Άργος όπου κι εκεί τον κάλεσε ένας συνωμότης. Είχε όμως πίσω του τους Σπαρτιάτες που τον κυνηγούσαν και μπροστά του τον Αντίγονο που κατέφτασε γιατί κατάλαβε πως έπρεπε να τελειώνει μαζί του. Μια νύχτα οι συνωμότες άνοιξαν μία πύλη, ο Πύρρος μπήκε με τον στρατό του αλλά οι ελέφαντες ξύπνησαν τους Αργείους που πήραν τα όπλα και κάλεσαν τον Αντίγονο. Η επιχείρηση απέτυχε οικτρά κι ο Πύρρος είχε ένα μάλλον άδοξο θάνατο : μια Αργεία που παρακολουθούσε την μάχη από την στέγη του σπιτιού της, του έριξε μια κεραμίδα στον τράχηλο, ζαλίστηκε αυτός, έπεσε από το άλογο και τρεις στρατιώτες του Αντίγονου που τον αναγνώρισαν, τον αποτελείωσαν (272).

Τα μετέπειτα

Από το 281 π.Χ., από την νίκη δηλαδή του Σέλευκου επί του Λυσίμαχου, οι γενικευμένοι πόλεμοι έπαψαν και από την ανάρρηση του Αντίγονου στον θρόνο της Μακεδονίας η κατάσταση σταθεροποιήθηκε. Διαμορφώθηκαν τέσσερα ανεξάρτητα ελληνιστικά βασίλεια, κυβερνώμενα, μέχρι την υποταγή τους στους Ρωμαίους, από τους απογόνους των Διαδόχων (πλην αυτού της Περγάμου) :

των Αντιγονιδών στην Μακεδονία και κεντρική Ελλάδα, μέχρι το 168 π.Χ.

των Ατταλιδών στην Πέργαμο, ιδρυμένο από τον θησαυροφύλακα του Λυσίμαχου Φιλέταιρο, μέχρι το 133 π.Χ.

των Σελευκιδών στην Συρία και Μεσοποταμία, μέχρι το 64 π.Χ.

των Πτολεμαίων στην Αίγυπτο, μέχρι 30 π.Χ.

Εκτός αυτών ελληνιστικά βασίλεια, παραφυάδες του κράτους των Σελευκιδών, ήταν και

το Ελληνο-Βακτριανό βασίλειο

το Ινδοελληνικό βασίλειο

Τελευταίος μονάρχης, απόγονος των Διαδόχων, ήταν η Κλεοπάτρα Ζ' της Αιγύπτου.

Τμήμα ειδήσεων defencenet.gr